

Týždeň od 18. do 24. apríla

POVOLANIE K UČENÍCTVU

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ: *Luk 5,1–11; 6,12–16; 9,1–6; Luk 9,23–25; Luk 10,1–24; Mat 10,5–15; Mat 16,24–28*

ZÁKLADNÝ VERŠ

Všetkým potom povedal: Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba! Každý deň nech vezme svoj kríž a nasleduje ma. (Luk 9,23)

Termín „učeník“ znamená nasledovník alebo žiak. Slovo učeník sa v Biblii vyskytuje viac ako 250-krát, takmer výlučne v evanjeliách a v Skutkoch.

Byť učeníkom posilňuje ducha, motivuje myseľ a vyžaduje si mať čo naj dôvernejší vzťah s Bohom a spoluveriacimi. Učeníctvo nemôže existovať bez úplnej oddanosti Kristovi a tomu, do čoho nás povoláva jeho život a poslanstvo. Aké väčšie povolanie môže niekto dostať?

„Boh prijíma ľudí takých, akí sú a vychováva ich pre svoju službu, ak sú mu poddajní. Boží Duch oživí všetky schopnosti toho, kto ho prijíma. Pod vedením Svätého Ducha sa bude myseľ posvätená Bohu rozvíjať vyvážene a dostane silu Božie požiadavky nielen chápať, ale ich aj plniť. Váhavý, nerozhodný človek získa odvážny a pevný charakter. Trvalá odovzdanosť vytvára taký úzky vzťah medzi Spasiteľom a jeho učeníkom, že kresťan sa podobá Kristovi zmysľaním i povahou. Jeho nasledovník nadobúda v spojení s Ježišom jasnejší a širší rozhľad. Bude mať prenikavejší postreh a vyváženejší úsudok.“ (DA 251; TV 164.165)

Tento týždeň sa pozrieme na to, ako Ježiš povolal svojich nasledovníkov. Pokúsime sa zistiť, čo sa z toho môžeme naučiť, aby sme mohli pokračovať v práci, ktorú Ježiš začal na tejto zemi.

REAKCIE NA JEŽIŠA – RYBÁRI ĽUDÍ

Ježiš vstúpil do jednej loďky, ktorá patrila Šimonovi... Potom si sadol a z loďky učil zástupy. Keď dokončil, povedal Šimonovi: Zatiahni na hlbinu a spustite sieť na lov. Šimon mu odpovedal: Učiteľ, celú noc sme sa namáhali a nič sme nechytli, ale na tvoje slovo spustíme sieť. Len čo tak urobili, chytili veľké množstvo rýb, až sa im trhali siete. ...Keď to videl Šimon Peter, padol Ježišovi k nohám a povedal: Pane, odíď odo mňa, lebo som hriešny človek. Jeho aj ostatných sa totiž zmocnila hrôza nad úlovkom rýb. ...Nato povedal Ježiš Šimonovi: Neboj sa, odteraz budeš loviť ľudí. Keď loďky prirazili k brehu, zanechali všetko a šli za ním. (Luk 5,3–11)

Šimon a Ondrej sa namáhali celú noc. Ako ostrieľaní rybári poznali umenie rybolovu a vedeli, čo je neúspech. Celonočná lopota sa skončila prázdnyimi sieťami. Uprostred ich sklamaní dostali bratia neštandardný príkaz: „Zatiahni na hlbinu a spustite sieť na lov.“ (Luk 5,4) Šimonova odpoveď bola plná beznádeje a úzkosti: „Celú noc sme sa namáhali a nič sme nechytli, ale na tvoje slovo...“ (Luk 5,5)

Kto je ten tesár, ktorý sa stará rybárom do ich remesla? Šimon sa mu mohol obrátiť chrbtom. Je však možné, že na ňom zanechalo dojem Ježišovo predchádzajúce kázanie, plné povzbudení. Preto odpovedá: „ale na tvoje slovo...“ To je prvá lekcija učeníctva: poslušnosť Kristovmu slovu. Ondrej, Ján a Jakub sa tiež čoskoro naučili, že dlhá a neúspešná noc pripravila cestu pre jasné a prekvapujúce svitanie so sieťami plnými rýb. Peter padol na kolená a volal: „Pane, odíď odo mňa, lebo som hriešny človek.“ (Luk 5,8) Uvedomenie si Božej svätosti a vlastnej hriešnosti je ďalším nevyhnutným krokom na ceste k učeníctvu. Peter tento krok urobil rovnako ako Izaiáš (Iz 6,5).

Prečítaj si Luk 5,1–11; Mat 4,18–22 a Mar 1,16–20. Premýšľaj o zázraku, údive rybárov, Petrovom vyznaní a Ježišovej autorite. Čo ti o učeníctve hovorí každá z týchto výpovedí?

„Neboj sa, odteraz budeš loviť ľudí.“ (Luk 5,10) Premena z obyčajného rybára na „rybára ľudí“ je pozoruhodná. Vyžaduje si úplné podriadenie sa Majstrovi, rozpoznanie vlastnej nespôsobilosti a hriešnosti, odovzdanie sa vo viere Kristovi a prijatie sily na kráčanie po puste a neznámej ceste učeníctva a pokračujúcej závislosti od Krista – a jedine od neho. Život rybára je neistý a nebezpečný – boj s nelútosťnými vlnami a počasím – s vrtkavým výsledkom a nestabilným príjmom. Život rybára ľudí je veľmi podobný, ale Pán zaslubuje: „Neboj sa!“ Učeníctvo nie je víkendová prechádzka mestským parkom – má svoje úskalí, výšky a pády, radosti aj sklamaní, ale učeník nie je povoláný kráčať sám. Ten, ktorý povedal „Neboj sa!“, kráča po boku oddaného učeníka.

- **Prečítaj si znova Petrovo vyznanie o vlastnej hriešnosti. Všimni si, ako ho hriešnosť pobáda k tomu, aby sa oddelil od Ježiša. Prečo hriech pôsobuje, že nás to vedie preč od Boha?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

VYVOLENIE DVANÁSTICH

V tých dňoch vyšiel na vrch modliť sa a celú noc zotrval v modlitbách k Bohu. Keď sa rozodnilo, zavolať si svojich učeníkov, vybral z nich dvanástich a nazval ich apoštolmi. Boli to Šimon, ktorého nazval Petrom, jeho brat Ondrej, Jakub a Ján, Filip a Bartolomej, Matúš, Tomáš, Jakub Alfejov, Šimon, ktorého volali Horlivec, Júda Jakubov a Judáš Iškarjot-ský, ktorý sa stal zradcom. (Luk 6,12–16)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Učenie nie je samostatné podnikanie ani hobby. Je to výsledok odpovede na Ježišovo povolanie. Lukáš sa už skôr zmieňuje o povolaní Petra, Ondreja, Jána a Jakuba (5,11) a vyberača daní Léviho (5,27–32). Teraz Lukáš vsúva stať o vyvolení Dvanástich – na jedno z najdôležitejších miest svojho rozprávania: hneď za sobotné uzdravenie muža s ochrnutou rukou (6,6–11), ktoré viedlo farizejov k plánu Ježiša zabiť (6,11; porovnaj s Mat 12,14). Pán vedel, že je čas nájsť posilu pre jeho prácu a pripraviť skupinu pracovníkov na úlohu, ktorá bude pokračovať po kríži.

Prečítaj si Luk 6,12–16 a 9,1–6. Čo tieto verše hovoria o povolaní dvanástich apoštolov?

Medzi množstvom ľudí, ktorí Ježiša nasledovali, bolo mnoho učeníkov – teda tých, ktorí ho nasledovali ako žiaci učiteľa. Ježišovi však išlo o viac ako o učenie. Mal v pláne vybudovať spoločenstvo vykúpených, cirkev, ktorá poniesie jeho zachraňujúce poslanstvo do celého sveta. Práve preto potreboval viac ako učeníkov. „Vybral z nich dvanástich a nazval ich apoštolmi.“ (Luk 6,13) „Apoštol“ je niekto, kto bol poslaný s dôležitou správou a s dôležitou úlohou. Lukáš používa toto slovo šesťkrát vo svojom evanjeliu a viac ako 25-krát v Skutkoch (Matúš a Marek použili toto slovo len jedenkrát).

Dvanásti neboli vybratí pre svoje vzdelanie, majetok, spoločenské postavenie alebo morálne hodnoty – nebolo nič, čo by ich navonok kvalifikovalo na to, aby boli vybratí. Boli to obyčajní muži, ktorých pozadie a minulosť ničím nevynikali: rybári, vyberači daní, zelóti, pochybovači – a jeden, z ktorého sa napokon vyklul zradca. Boli povolaní pre jedinou vec: byť vyslancami Kráľa a jeho kráľovstva.

„Boh prijíma ľudí takých, akí sú, so všetkými ľudskými vlastnosťami, a vzdeláva ich pre svoju službu, ak chcú poslúchať jeho príkazy a učiť sa od neho. Nevyvolil si ich preto, že by boli dokonalí, ale napriek ich nedostatkom, aby poznávaním pravdy a životom podľa nej ich mohla Kristova milosť premeniť na jeho obraz.“ (DA 294; TV 199)

APLIKÁCIA

- Ak sme úprimní, je nám to jasné: dokonalí nie sme ani my, ani ľudia okolo nás. Všetci rastieme (hoci rast niektorých sa nám zdá oveľa pomalší, než by sme očakávali). Ak si to uvedomujeme, ako by to malo ovplyvniť náš postoj k ostatným?

VYSLANIE APOŠTOLOV

Ježiš si zavolaľ Dvanástich a dal im silu a moc nad všetkými zlými duchmi, ako aj moc uzdravovať z neduhov. Poslal ich hlásať Božie kráľovstvo a liečiť chorých. Povedal im: Nič si neberte na cestu; ani palicu, ani kapsu, ani chlieb, ani peniaze, ani dvojce šiat. Vždy, keď vojdete do niektorého domu, zostaňte tam a nevychádzajte odtiaľ. Keby vás niekde neprijali, odíďte z toho mesta a straste si prach z nôh ako svedectvo proti nim. Vyšli teda, porozchádzali sa po dedinách, všade hlásali evanjelium a uzdravovali. (Luk 9,1–6)

Prečítaj si texty Luk 9,1–6 a Mat 10,5–15. Čo sa ti v týchto veršoch javí ako najdôležitejšie v súvislosti s vyslaním Dvanástich?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Lukáš opisuje vyslanie dvanástich apoštolov ako trojstupňový proces.

(1) Ježiš zvoláva Dvanástich (Luk 9,1). Slovo „zavolaľ si“ (doslova: zavolaľ, aby boli s ním) je kľúčové nielen pre kresťanskú misiu, ale aj pre celé kresťanstvo. Skôr, než sa „povolanie“ stane teologickým termínom, musí sa stať osobnou skúsenosťou. Apoštolí musia upriamiť svoju pozornosť na Toho, kto ich povoláva, prísť k nemu a „byť s ním“. Poslušnosť tomu, ktorý povoláva, a podriadenie všetkého jemu sú podstatné na dosiahnutie jednoty, nevyhnutnej pre úspech poslania.

(2) Ježiš dal apoštolom „silu a moc“ (Luk 9,1). On nikdy nikoho neposiela s prázdnyimi rukami. Ani od nás neočakáva, že budeme jeho poslami v našej vlastnej sile. Naše vzdelanie, postavenie, bohatstvo alebo schopnosti sú nedostatočné na splnenie jeho poslania. Je to Kristus, kto dáva schopnosti, vyzbrojuje a zmocňuje. Grécke slovo pre „silu“ je *dynamis* (z neho slovo pre dynamo – prístroj na výrobu prúdu a slovo dynamit – výbušná látka, ktorá si nájde cestu aj cez vysoký vrch). Sila a moc (zmocnenie, autorita), ktoré Ježiš dáva, sú dostatočné na víťazstvá nad satanom a jeho zámermi. Ježiš je našou silou. „Keď sa vôľa človeka zjednotí s Božou vôľou, už ju nič nepremôže. Všetko, čo treba vykonať na Boží príkaz, možno v Božej sile aj uskutočniť. Každý Boží príkaz dáva človeku aj silu splniť ho.“ (COL 333; KP 263.264)

(3) Ježiš ich „poslal hlásať Božie kráľovstvo a liečiť chorých“ (Luk 9,2). Kázanie a uzdravovanie idú ruka v ruke. Poslaním učeníkov je starostlivosť o celého človeka: ducha, dušu aj telo. Satan a hriech ovládli celú ľudskú bytosť, a preto sa musí celý človek dostať pod uzdravujúcu a posväcujúcu moc Ježiša Krista. Život naplnený učením môže fungovať len vtedy, keď sa človek úplne odovzdá Kristovi – bez žiadnych únikových cestíček či zadných vrátok. Ani zlato a striebro, ani otec ani matka, ani životný partner ani deti, ani život ani smrť, ani dnešné nepredvídané výdavky, ani nástrahy zajtrajška nemôžu oddeliť učeníkov od Krista. Kristus, jeho kráľovstvo a svedectvo stratenému svetu je to, na čom jedinom záleží.

- **Ježiš apoštolom povedal: „Nič si neberte na cestu.“ (Luk 9,3) Aký dôležitý princíp obsahuje tento výrok? Ako sa môže stať súčasťou tvojho života?**

APLIKÁCIA

VYSLANIE SEDEMDESIATICH

Potom určil sedemdesiatdva iných a rozoslal ich pred sebou po dvoch do každého mesta a osady, kam chcel sám ísť. I povedal im: Žatva je veľká, ale robotníkov je málo. Proste preto Pána žatvy, aby poslal robotníkov na svoju žatvu! Chodte! Hľa, posielam vás ako baránkov medzi vlkov. (Luk 10,1–3)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si Luk 10,1–24. Čo sa z uvedeného textu môžeš naučiť o službe pre záchranu ľudí uprostred reality veľkého sporu?

Ježiša nasledovalo počas jeho služby oveľa viac než len dvanásť učeníkov. Keď Peter oslovil spoluveriacich v súvislosti s hľadaním náhrady za Judáša, bolo tam prítomných okolo 120 učeníkov (Sk 1,15). Apoštol Pavol pripomína, že Ježiš sa po svojom vzkriesení zjavil naraz viac ako 500 svojim nasledovníkom (1Kor 15,6). Vyslanie sedemdesiatich (niektoré rukopisy – a teda aj preklady – hovoria o 72 učeníkoch) teda neobmedzuje počet učeníkov, ktorí Ježiša nasledovali. Ukazuje skôr na Ježišovo rozhodnutie vyslať skupinu ľudí, ktorí ho mali predchádzať a na jeho príchod pripraviť tie mestá a osady v Galilei, ktoré hodlal navštíviť.

Iba Lukášovo evanjelium zaznamenáva vyslanie sedemdesiatich. Je to pre jeho ponímanie misie veľmi dôležité. Číslo 70 je symbolické nielen v Písme, ale aj v židovskej histórii. V 1Moj 10 je zoznam 70 národov, ktoré vzišli z potomkov Noacha (v gréckom znení 1Moj ich je 72). Mojžiš určil 70 starších, aby mu pomáhali v jeho práci (4Moj 11,16.17.24.25). Židovská veľrada (sanhedrin) mala tiež 70 členov. Či mali všetky tieto počty vplyv na Ježišovo rozhodnutie, nie je v Písme zaznamenané a je zbytočné o tom špekulovať. Dôležité je však poznanie, že Ježiš sa pri príprave svojich učeníkov nezamerával na sústredovanie moci a zodpovednosti v rukách niekoľkých vyvolených, ale usiloval sa ju rozšíriť na čo najväčší počet svojich nasledovníkov.

Radost z naplnenia poslania poznačili návrat sedemdesiatich. Ježišovi radostne zvestovali: „Pane, v tvojom mene sa nám poddávajú aj zlí duchovia!“ (Luk 10,17) Úspech pri záchrane ľudí nie je nikdy dielom jedného človeka. Evanjelista môže byť sprostredkovateľom. Úspech prichádza – tak ako pri skúsenosti sedemdesiatich – „v jeho mene“. Ježišovo meno a jeho moc stoja uprostred každej úspešnej evanjelizačnej misie.

Všimnite si však tri Ježišove reakcie na úspešné splnenie poslania sedemdesiatich. (1) Ježiš v evanjelizačnom úspechu vidí porážku satana (Luk 10,18). (2) Čím viac sa človek odovzdá svojmu poslaniu, tým viac moci a autority mu Ježiš sľubuje (Luk 10,19). (3) Radost evanjelistov nemá spočívať v tom, čo sa podarilo dosiahnuť, ale v tom, že ich mená sú zapísané v knihe života (Luk 10,20). Nebesia sa radujú nad každým človekom, ktorého sa podarilo zachrániť zo satanovho väzenia. Každý človek získaný pre Božie kráľovstvo je ranou satanovmu plánu a jeho úskokom.

APLIKÁCIA

- Prečítaj si Luk 10,24. Ježiš hovorí o veciach, ktoré nemali možnosť vidieť a počuť králi a proroci. Čo to podľa teba je? Čo to pre teba môže znamenať?

CENA UČENÍCTVA

Všetkým potom povedal: Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba! Každý deň nech vezme svoj kríž a nasleduje ma. Lebo kto by chcel svoju dušu zachrániť, stratí ju. Ale kto stratí svoju dušu pre mňa, zachráni si ju. Ved' čo osozí človeku, keby celý svet získal a samého seba by stratil či poškodil? (Luk 9,23–25)

Sokrates a Platón. Gamaliel a Saul. Vodcovia rôznych filozofických a náboženských smerov a ich odovzdaní nasledovníci. Rozdiel medzi ich učeníkmi a učeníkmi Ježiša Krista je zásadný. Kým pre jedných sú podstatné filozofické myšlienky, pre druhých je podstatou sám Ježiš Kristus, jeho osobnosť a život. Kresťanské učeníctvo teda nespočíva len na Kristovom učení, ale aj na tom, čo urobil pre záchranu ľudí. Ježiš vyzýva svojich nasledovníkov, aby sa mu úplne odovzdali, stotožnili sa s ním, vzali na seba svoj kríž a nasledovali ho. Bez ľudí, ktorí kráčajú v stopách Golgoty, neexistuje kresťanské učeníctvo.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečítaj si Luk 9,23–25, Mat 16,24–28 a Mar 8,34–36. Čo je hlavným poslanstvom pre každého, kto o sebe tvrdí, že je kresťanom?

Kresťanské učeníctvo je živé prepojenie medzi zachránenými a Spasiteľom. Ako zachránení máme nasledovať nášho Spasiteľa. Práve preto môže apoštol Pavol povedať: „S Kristom som ukrižovaný. Už nežijem ja, ale žije vo mne Kristus.“ (Gal 2,19b.20a)

Cena učeníctva je ukázaná v Luk 9,23: „Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba! Každý deň nech vezme svoj kríž a nasleduje ma.“ (Luk 9,23) Všimnite si slová „zaprie“, „vezme“ a „nasleduje“. Keď čítame o tom, ako Peter zaprel Ježiša, vidíme úplne presne, čo to znamená „zaprieť“. Peter hovorí: „Nepoznám Ježiša.“ Ak si teda učeníctvo vyžaduje zapretie vlastného ja, musíme byť schopní povedať: Nepoznám seba, moje ja je mŕtve. Namiesto toho vo mne žije Kristus. (Gal 2,20). Vziasť na seba svoj kríž je výzva na sebaukrižovanie – stále, každodenné. Nasledovanie znamená, že sme zameraní na Ježiša Krista a jeho život a kráčame po ceste, ktorú nám ukázal.

Ježiš prehľbil cenu učeníctva ešte viac: Nič nie je dôležitejšie ako Ježiš a jeho nasledovanie (Luk 9,57–62). Len a len on je nadradený našim priateľstvám, spoločenstvám, práci a bohoslužbe. V kresťanskom učeníctve zomrieť seba nie je jedna z možností – je to nevyhnutnosť. „Keď Kristus povoláva človeka, vyzýva ho, aby ho nasledoval a zomrel. ... Vždy znova ide o rovnakú smrť – smrť v Ježišovi Kristovi, smrť starého človeka v jeho povolání. ... Len človek, ktorý zomrel svojej vlastnej vôli, môže nasledovať Krista.“ (BONHOEFFER, Dietrich. *The Cost of Discipleship*, New York: The Macmillan Co., 1995, s. 99)

- **Čo ťa stojí nasledovanie Krista? Akú obeť si musel priniesť? Premýšľaj o svojej odpovedi v súvislosti s Ježišovou obeťou. Čo sa zo svojich odpovedí dozvedáš o sebe a o Bohu?**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Vyvýšenie kríža vedie k pokoreniu vlastného ja a ukazuje mu miesto, kde sa môže naučiť, ako niesť Kristovo bremeno. Krista nemôžeme nasledovať bez toho, aby sme na seba vzali jeho jarmo ani bez toho, aby sme vzali kríž a nasledovali ho. Ak naša vôľa nie je v súlade s Božími požiadavkami, mali by sme sa vzdať toho, čo nás od Boha odvádza, mali by sme oželiť naše skryté túžby a nasledovať Krista.“ (SDG 69)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Vráťte sa k lekcii na stredú a k otázke súvisiacej s textom Luk 10,24. Ktorých vecí a udalostí sme sa mohli stať svedkami – na rozdiel od mnohých prorokov a kráľov? Uvažujte napríklad o naplnení proroctiev v Daniel 2, 7 a 8. Je zvláštne uvažovať o tom, že pre mnohé biblické postavy to znamenalo vzdialené proroctvá a pre nás dnes sú to historické udalosti. Aké ďalšie príklady viete uviesť? Čo to pre vás znamená?
2. Uvažujte spoločne nad Ježišovými slovami o tom, ako môžeme získať celý svet, ale stratiť vlastnú dušu. Čo tým mal na mysli? A ako rozumiete slovám o tom, že ten, kto stratí svoj život, získa ho? Čo to pre vás znamená? Prečo nám tak záleží na veciach, ktoré sú aj tak pomínutelné? Ako sa pred tým môžeme chrániť?
3. Prečítajte si Luk 10,17–20. Všimnite si Ježišovu reakciu na nadšenie učeníkov z toho, že sa im podriaďujú aj démoni. Ako v tejto súvislosti rozumiete veršu Luk 10,20?
4. Uvažujte o ľuďoch (nie o biblických postavách), ktorí pre nasledovanie Krista obetovali veľmi veľa. Položte si otázky: „Čo títo ľudia stratili, o čo prišli, čo ich nasledovanie Krista stálo? Boli by ste ochotní urobiť to isté?“